

**การวิเคราะห์อรรถลักษณะเชิงเปรียบเทียบคำเรียกญาติ
ในภาษาลาว กัมหมู และมลายู**
**A Componential Analysis of Address Terms
in Lao, Kmhmu' and Patani Malay**

จำปาทอง โพธิ์จันธิราช*

c_phochanthilath@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำเครือญาติในภาษาลาว ภาษากัมหมู และภาษามลายู โดยใช้วิธีวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Componential Analysis) วิเคราะห์ความหมายของคำเครือญาติ เพื่อหาลักษณะประกอบทางความหมายที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นคำเครือญาติในแต่ละคำ รวมถึงการวิเคราะห์ความหมายของแต่ละคำ เพื่อสะท้อนให้เห็นวิถีคิดของคนในแต่ละสังคม และตีความผลที่ได้จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะ โดยใช้แนวคิดทางมานุษยวิทยา (Anthropological Concept) ช่วยในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางครอบครัวและสังคม พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงมโนทัศน์ที่มีความเหมือนและความแตกต่างกันระหว่างภาษาลาว ภาษากัมหมู และภาษามลายู ในกรณีการใช้คำเครือญาติ สุดท้าย คือการใช้ทฤษฎีสตรีนิยมเพื่อตรวจสอบคำที่ใช้ว่ามีความแตกต่างกันทางความหมายของคำเครือญาติซึ่งมีนัยทางสังคมที่ถูกประกอบสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความแตกต่างทางเพศภาวะ (Gender) สะท้อนการให้คุณค่าแก่สถานภาพทางเพศในสังคมลาว สังคม กัมหมูและสังคมของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู (ที่พูดภาษามลายูปาตานี) ผ่านระบบคิดของความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะเครือญาติในภาษาลาว ภาษากัมหมูและภาษามลายู ผู้เขียนพบว่าการศึกษาคำเครือญาติได้สะท้อนให้เห็นวิถีคิดและบทบาทของสมาชิกในครอบครัวและภาพความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในครอบครัวและสังคม โดยพื้นฐาน ทั้งสามภาษาประกอบขึ้นตามองค์ประกอบหลัก 5 ประการคือ 1) ลักษณะทางเพศสรีระ 2) การจัดลำดับของความอาวุโส 3) ชั่วอายุคน 4) ความสัมพันธ์ทางชีววิทยา และ 5) ความสัมพันธ์ตามเพศที่ให้อำนาจ เช่น พ่อ แม่ และ ลูก แต่ปรากฏมีบางคำที่มีความคาบเกี่ยวกันหรือปฏิเสธบางองค์ประกอบ บางคำขึ้นอยู่กับเพศของผู้พูดและสถานะที่อยู่ในความสัมพันธ์นั้น

นักสตรีนิยมมองระบบเครือญาติผ่านหน้าที่ของครอบครัวโดยสัมพันธ์กับพื้นที่ บทบาททางเพศไม่ควรถูกกำหนดเพียงแบบใดแบบหนึ่งที่ตายตัวเท่านั้น เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนักสตรีนิยมเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและความเชื่อ ควรเป็นการปรับเปลี่ยนที่ไร้อคติทางเพศ โดยพยายามชี้ให้เห็นถึงการให้ความหมายใหม่แก่คำว่าครอบครัวมากกว่าความหมายหนึ่งเพียงความหมายเดียว

คำสำคัญ: คำเรียกญาติ, ลาว, กัมหมู, มลายู, สตรีนิยม

* อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

Abstract

This paper aims to make a comparison of address terms in the Lao, Kmhmu' and Patani Malay languages by using componential analysis to discover the components of address words. It then interprets the meaning of address words through anthropological concepts to analyze family and social relationships and identifies the similarities and differences between the three languages. Finally, it aims, to apply feminist theory to investigate address word meanings based on gender construction which reflects gender status in Lao, Kmhmu' and Muslim societies.

The componential analysis found that address words reflect the approach and social roles of family members, and relationships among members at the family and societal levels. Essentially, the three languages are based on 5 main components: 1) gender 2) hierarchy 3) generation 4) biological relationship and 5) matrilineal/patrilineal. Moreover, some words are in-between, a overlap or fall outside these categories. Some words belong to gender and status of ego.

There is a strong feminist debate on the kinship system through the function of the family which relates to the sphere. Gender roles are not of one type or static because conditions of society, economy and politics always change; but the changes should not be based on a gender bias. In addition, feminists agree that the family has diverse definitions.

Key Words: address terms; Lao; Kmhmu; Patani Malay, feminism

1. วิธีการเก็บรวบรวมคำเรียกญาติ

การเก็บรวบรวมคำเรียกญาติแต่ละภาษาใช้วิธีการแตกต่างกัน เนื่องจากเงื่อนไขและช่วงเวลาของการศึกษาของแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน สำหรับภาษาลาวนั้น ผู้เขียนเป็นเจ้าของภาษา ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นไปโดยผ่านตัวผู้เขียนเองเป็นหลัก ผนวกกับการตรวจสอบข้อมูลกับสมาชิกภายในครอบครัว และผู้ที่พูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่ คนอื่นๆ ส่วนภาษากัมพูเป็นข้อมูลที่ได้จากการลงภาคสนาม (fieldwork) ในช่วงที่ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์ปริญญาโทในหัวข้อ “การปรับเปลี่ยนความเชื่อทางศาสนาและความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชายชนเผ่ากัมพูคริสต์: ศึกษากรณีบ้านท่งนามี เมืองปากกะดิง แขวงบอลิคำไซ ส.ป.ป.ลาว” โดยผู้เขียนได้เข้าไปฝังตัวอยู่ในชุมชนและเป็นครูอาสาสอนภาษาอังกฤษให้กับเด็กชาวกัมพู ในขณะเดียวกัน ก็ได้เรียนรู้ภาษากัมพูจากเด็กๆ ด้วยเช่นกัน ผู้เขียนจึงใช้วิธีให้เด็กเขียนเรียงความในหัวข้อเรื่องครอบครัว แล้วนำมาตรวจสอบกับข้อมูลที่มีอยู่เบื้องต้น ซึ่งได้มาจากการเรียนภาษากัมพูก่อนการลงพื้นที่ หลังจากนั้น นำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวันกับชาวกัมพูในชุมชนเพื่อเป็นการตรวจสอบอีกครั้ง สำหรับภาษามลายู ผู้เขียนได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ เริ่มจากการเรียนภาษามลายูที่สอนโดยเจ้าของภาษา ผู้เขียนใช้วิธีการสอบถามคำเรียกญาติโดยตรง และเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในมิติทางสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อ

2. วิเคราะห์อรรถลักษณะ

2.1 องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติในภาษากัมพู ลาวและมลายู

จากการรวบรวมคำเรียกญาติในภาษาลาวทั้งหมด 40 คำ ในภาษากัมพูทั้งหมด 28 คำ และในภาษามลายูทั้งหมด 20 คำ ก่อนอื่นผู้เขียนได้ทำการกำหนด ego ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ซึ่งได้ประยุกต์ใช้ตัวอย่างของ Nida (1975: 34) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

	←	น้อยกว่า	←---	อายุ	---→	มากกว่า	→
+1 รุ่นอายุ	อา/น้า	อาว/น้า	พ่อ	แม่	ลุง	ป้า	
0 รุ่นอายุ	น้องสาว	น้องชาย	ego			อ้าย	เอื้อย
-1 รุ่นอายุ	หลานสาว	หลานชาย	ลูกชาย	ลูกสาว	หลานชาย	หลานสาว	

ภาพที่ 1 การกำหนด ego ในการวิเคราะห์

2.2 องค์ประกอบทางความหมายของการสร้างคำเรียกญาติ

องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างคำเรียกญาติประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 2.2.1 องค์ประกอบย่อยเกี่ยวกับ เพศหญิง เพศชาย ซึ่งแบ่งเพศตามลักษณะทางสรีระ (Physical Body) บางคำอาจขึ้นอยู่กับเพศของผู้พูดด้วย สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “ลักษณะทางเพศสรีระ (Sex)”
- 2.2.2 องค์ประกอบเกี่ยวกับ อายุว่ามีมากกว่าหรือน้อยกว่า สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “การจัดลำดับของความอาวุโส (Hierarchy)”
- 2.2.3 องค์ประกอบเกี่ยวกับ ช่วงวัยอายุ (+) ก่อน วัยอายุ (0) เดียวกัน และ วัยอายุ (-) หลัง สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “รุ่นอายุ (Generation)”
- 2.2.4 องค์ประกอบเกี่ยวกับ การเกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง (ความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง ได้แก่ การนับจากม่อนหรือทวดลงมาถึง หลอน) หรือเกี่ยวพันทางสายเลือด (ความสัมพันธ์ในแนวนอน ยกเว้นในชั่วอายุของ ego เอง) และการเกี่ยวพันโดยการแต่งงาน สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “ความสัมพันธ์ทางชีววิทยา (Biological Relationship)”
- 2.2.5 องค์ประกอบเกี่ยวกับ การสืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ ทั้งฝ่ายพ่อและแม่ หรือไม่สืบเชื้อสายทั้งทางฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ แต่อาจเป็นคำเรียกญาติที่ใช้นับญาติทางฝ่ายพ่อ/แม่ ฝ่ายสามีหรือภรรยา ถือเป็นการนับญาติตามฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “การนับญาติโดยความสัมพันธ์ตามเพศ”

กล่าวโดยสรุป จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของคำเรียกญาติในภาษาลาว ภาษากัมหมู และภาษามลายู ผู้เขียนพบว่าโดยพื้นฐานแล้วคำเรียกญาติในภาษาเหล่านี้มีการประกอบขึ้นตามความหมายขององค์ประกอบหลักทั้ง 5 และมีคำที่ใช้เหมือนกันทั้งสามภาษา เช่น พ่อ แม่ ลูก หลาน หลาน (ลาว) ขง มะ กอน เจะ เจาะ (กัมหมู) เปาะ เมาะ อาเนาะ จูจ จีเจาะ (มลายู) แต่ปรากฏมีบางคำมีความคาบเกี่ยวกัน บางคำขึ้นอยู่กับเพศของผู้พูดและฐานะที่อยู่ในความสัมพันธ์นั้น เช่น พ่อตา แม่นาย พ่อปู่ แม่ย่า เผล่ มอก บางคำไม่แยกเพศ และไม่แยกอายุ เช่น นาคู ดาย แสม โดยมีหนึ่งในสามภาษาที่ต่างออกไปหรือต่างกันออกไปทั้งสามภาษา

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคำเรียกญาติในภาษาลาว ภาษากัมพู และภาษามลายู

คำเรียกญาติในภาษาลาว				คำเรียกญาติในภาษากัมพู				คำเรียกญาติในภาษามลายู			
ฝ่ายพ่อ		ฝ่ายแม่		ฝ่ายพ่อ		ฝ่ายแม่		ฝ่ายพ่อ		ฝ่ายแม่	
สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง
ม่อนทวด		ม่อนทวด		-		-		-		-	
				เตะเยะ		เตะเยะ		โตะญะ		โตะญะ	
ปู่ย่า		พ่อเฒ่า:แม่เฒ่า	พ่อเฒ่า:แม่เฒ่า	ปู่ย่า		ตะยะ		โตะยะฮ:โตะแหว		โตะยะฮ:โตะแหว	
พ่อแม่	พ่อตา:แม่ยาย	พ่อ:แม่	พ่อ:แม่	ยงมะ		ยงมะ		เปาะเมาะ		เปาะเมาะ	
ลูก	ลูกได้:ลูกเขย	ลูก:ลูกได้:ลูกเขย	ลูก:ลูกได้:ลูกเขย	กอน	กะมุนหรือฮ่า	กอน	กะมุนหรือฮ่า	อานะนาตู		อานะนาตู	
หลาน	หลานได้:หลานเขย	หลาน:หลานได้:หลานเขย	หลาน:หลานได้:หลานเขย	เจะ	-	เจะ	-	จูจู	-	จูจู	-
เหลน	-	เหลน	-	เจาะ	-	เจาะ	-	จีเจาะ	-	จีเจาะ	-
เหลน	-	เหลน	-	แจะ	-	แจะ	-	-	-	-	-

จากการเปรียบเทียบคำเรียกญาติในภาษาลาว กัมพู และ มลายู พบว่าคำเรียกญาติในภาษากัมพูมีความซับซ้อนมากที่สุดแม้ว่าจะมีค่าน้อยกว่าในภาษาลาวก็ตาม (ดูในตาราง 1) ซึ่งอยู่ในชุดคำเรียกญาติชั่วอายุเดียวกับพ่อแม่ และในรุ่นของ ego เอง ส่วนภาษาลาวซึ่งมีคำเรียกญาติมากที่สุด แต่ไม่ซับซ้อนมากนัก เพราะมีการวางไปตามโครงสร้างตามเพศ ความสัมพันธ์ทางการแต่งงานและการจัดลำดับอายุได้ค่อนข้างละเอียด มีเพียงบางชุดเท่านั้น เช่น พ่อตา แม่ยาย พ่อปู่ แม่ย่า ส่วนคำเรียกญาติในภาษามลายูถือว่าไม่มีความซับซ้อนเนื่องจากมีจำนวนค่าน้อยที่สุด แต่มีความน่าสนใจเช่นคำว่า นาตู คำเดียวแทนให้ทั้งลูกสะใภ้ และลูกเขย ไม่จำแนกเพศ ไม่จัดลำดับมากนักของอายุ และไม่ขึ้นบอกลักษณะของความสัมพันธ์ นอกจากนี้มีคำว่า เปาะ ซือดาร์อ และ เมาะซือดาร์อ ที่ไม่แสดงอายุและไม่แสดงความสัมพันธ์เช่นกัน ดังนั้น สิ่งที่น่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมคือคำเรียกชื่อเครือญาติที่มีการใช้คำหลากหลายมากกว่าคำเรียกญาติในภาษามลายู

2.3 การเปรียบเทียบองค์ประกอบต่างๆ ในชุดคำที่มีความซับซ้อน

เพศ	คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ชาย	พ่อ	เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	พ่อตา	เกี่ยวพันทางการแต่งงาน ego ต้องเป็นเพศชาย
	พ่อปู่	เกี่ยวพันทางการแต่งงาน ego ต้องเป็นเพศหญิง
หญิง	แม่	เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	แม่นาย	เกี่ยวพันทางการแต่งงาน ego ต้องเป็นเพศชาย
	แม่ย่า	เกี่ยวพันทางการแต่งงาน ego ต้องเป็นเพศหญิง

ชุดคำที่ 1 (ภาษาลาว)

เพศ	คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
หญิง/ชาย	ตาย	อายุมากกว่า
หญิง/ชาย	แสม	อายุน้อยกว่า
ชาย	แฝด	อายุมากกว่า/น้อยกว่า ego ต้องเป็นมอก
หญิง	มอก	อายุมากกว่า/น้อยกว่า ego ต้องเป็นแฝด

ชุดคำที่ 2 (ภาษากัมพู)

จากชุดคำที่ 2 ซึ่งเป็นชุดคำรุ่นอายุเดียวกับ ego องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกันสามารถอธิบายได้ว่า ตาย เป็นได้ทั้งเพศชาย/หญิง อายุมากกว่าหมายถึงเอื้อยหรืออ้าย ส่วนแสม เป็นได้ทั้งเพศชาย/หญิง แต่อายุน้อยกว่าหมายถึงน้อง หรือ อาเคะ

สำหรับ แฝด ไม่แสดงอายุ อายุอาจมากกว่าหรือน้อยกว่า จึงหมายถึงอ้ายหรือน้องชาย แต่สงวนไว้สำหรับผู้พูดต้องเป็นมอกเท่านั้น ในทำนองเดียวกัน คำว่ามอกไม่แสดงอายุ อายุอาจมากกว่าหรือน้อยกว่า จึงหมายถึงเอื้อยหรือน้องสาว แต่สงวนไว้สำหรับผู้พูดต้องเป็นแฝดเท่านั้น คำเรียกญาติในชุดนี้แตกต่างจากคำเรียกญาติในภาษาลาวและมลายู โดยมีนัยสำคัญ ซึ่งผู้เขียนจะวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

เพศ	คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ชาย	ขงเฒ่า	อายุมากกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	ขงกุลย์	อายุมาก/น้อยกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางการแต่งงาน
	ขงอว	อายุน้อยกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	ขงเอม	อายุมาก/น้อยกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง/ เกี่ยวพันทางการแต่งงาน

ชุดคำที่ 3 (ภาษากัมพู)

ความสัมพันธ์ระหว่างคนในหมู่เครือญาติเดียวกันว่าเป็นความสัมพันธ์ทางสายเลือดหรือความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน กล่าวคือเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางชีววิทยาหรือเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนความสัมพันธ์ทางสังคม มีการใช้คำเรียกญาติที่แสดงถึงการแยกตามสองเพศคือ เพศหญิงและเพศชาย ยกเว้นบางคำ เช่น ม่อน ทวด ลูก หลาน หลาน หลาน และน้อง

ระบบการแต่งงานของลาวมีทั้งการแต่งงานที่เรียกว่า “แต่งเข้า” และ “แต่งออก” การแต่งเข้า หมายถึง ฝ่ายชายนำฝ่ายหญิงออกเรือนไปอยู่กับฝ่ายชาย ส่วนการแต่งออก คือ กรณีฝ่ายชายต้องเข้ามาอยู่ในบ้านของฝ่ายหญิง แต่ฝ่ายชายเป็นผู้จ่ายค่าสินสอดในทั้งสองกรณี เดิมทีฝ่ายชายเป็นฝ่ายแต่งเข้ามาอยู่กับฝ่ายหญิงประมาณ 2 หรือ 3 ปีแล้วค่อยแยกออกไปอยู่กับฝ่ายชาย นอกจากนั้น ยังมีสาเหตุมาจากในบริบทสังคมเกษตร การแต่งงานคือการแลกเปลี่ยนแรงงาน ความต้องการแรงงานชายมีความจำเป็น โดยเฉพาะในกรณีที่ฝ่ายชายไม่สามารถจ่ายค่าสินสอดให้กับฝ่ายหญิงได้ทั้งหมด ผู้ชายจึงต้องเข้ามาเป็นแรงงาน ทำงานแทนค่าสินสอดให้กับพ่อแม่ของฝ่ายหญิง อีกกรณีหนึ่งคือการที่ฝ่ายหญิงเป็นลูกคนสุดท้ายของฝ่ายชายก็ต้องแต่งเข้ามาอยู่กับฝ่ายหญิง เนื่องจากการสืบทอดมรดกในสังคมลาวเป็นการสืบทอดให้กับลูกคนสุดท้ายไม่ว่าหญิงหรือชาย แต่ลูกที่ได้รับมรดกมีหน้าที่ในการดูแลพ่อแม่ไปจนตลอด เห็นได้ว่าคำเรียกญาตินั้น มีการแยกพ่อแม่ของฝ่ายหญิงและฝ่ายชายไว้อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากคำเรียกญาติที่มีการจำแนกแยกแยะความสัมพันธ์ทางเครือญาติอย่างละเอียดเช่นนั้น เนื่องจากในระบบการแต่งงานของลาวไม่อนุญาตให้มีการแต่งงานระหว่างสมาชิกในเครือญาติเดียวกันที่สัมพันธ์กันทางสายเลือดอย่างเคร่งครัด อันเป็นเหตุทำให้มีการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม (cross culture marriage) เกิดขึ้นเสียมากกว่า

สำหรับครอบครัวของชนเผ่ากัมพู มีลักษณะแตกต่างจากครอบครัวของลาว เพราะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ส่วนใหญ่ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก เนื่องจากในระบบการแต่งงานของชาวกัมพูนั้น ผู้หญิงเป็นฝ่ายที่ถูกแต่งออกไปจากบ้านไปอยู่กับฝ่ายชาย และครอบครัวใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นนั้น จะแยกตัวออกไปสร้างบ้านเรือนของตนเอง แม้ว่าจะต้องทำบ้านหลังเล็กๆ อยู่ชิดกับบ้านของพ่อแม่ตนก็ตาม นั่นก็ถือว่าเป็นการ ยूर กาง (ลงเฮือน หรือ ออกเรือน) แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ชนเผ่ากัมพูก็ยังนิยมอาศัยอยู่ร่วมกันในกลุ่มเครือญาติเป็นหมู่บ้านหรือชุมชน อีกประการหนึ่งสังคมของชาวกัมพูยังมีการนับญาติ โดยผ่าน สีนตะ (clan) หรือที่เรียกว่า แซ แต่ละสินตะ จะมีสัญลักษณ์เป็นสัตว์ พืช หรือ ต้นไม้ เป็นสัญลักษณ์ของต้นตระกูลของตนเอง อาทิ สีนตะ ตะวะ (ต้นกูต) สีนตะ รวาช (เสื่อ) สีนตะ ตมอ (ชะมด) สีนตะ ชิมอม (นกน้ำ) เป็นต้น กล่าวคือ ชาวกัมพูหนึ่งคน เมื่อเกิดมาจะต้องถือสินตะตามพ่อของตัวเองติดตัวไปตลอดชีวิต และไม่อาจจะอยู่ที่แห่งใดก็ตาม หากว่าพบบุคคลที่มีสินตะเดียวกัน ก็ถือว่าเป็นเสมือนพี่น้องกัน และยังสามารถนับญาติฝ่ายตรงได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น คำเรียกญาติของชาวกัมพูชาจึงมีคำที่ใช้จำแนกพี่น้องพ่อแม่เดียวกันออกไปอีก เช่น ตาย แสม และ เผล่ มอก (โปรดดูในตารางคู่เทียบชุดคำที่ 2)

ตาย หมายถึงพี่ชายหรือพี่สาว ส่วนแสม หมายถึง น้องชายหรือน้องสาว เป็นทั้งคำเรียกญาติและคำเรียกชื่อเครือญาติที่เกี่ยวข้องกันทางสายเลือด หรือจากการแต่งงานและการนับญาติด้วย สิ้นตะ จึงมีข้อห้ามไม่ให้มีการแต่งงานระหว่างหญิงชายชนเผ่ากัมพูชาที่มีสิ้นตะเดียวกัน

เผล่ หมายถึงพี่ชายหรือน้องชาย ส่วน มอก หมายถึงพี่สาวหรือน้องสาว ที่เกี่ยวข้องกันทางสายเลือดโดยตรง (พ่อแม่เดียวกัน) แต่ใช้กับพี่น้องระหว่างเพศหญิงและเพศชายเท่านั้น เหตุที่มีคำเรียกญาติเฉพาะดังกล่าวนี้ เป็นผลมาจากสังคมของชนเผ่ากัมพูชาที่มีการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องข้ามสายทางฝ่ายแม่ (matrilineal cross-cousin marriage) ซึ่งเป็นการแต่งงานระหว่างลูกชายของมอกกับลูกสาวของเผล่ โดยชาวกัมพูชาถือว่าเป็นการแต่งงานที่ถูกต้องและดีที่สุด Fox (1967) ได้อธิบายถึงการกำเนิดระบบการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องข้ามสายทางฝ่ายแม่ของชนเผ่าหนึ่งในแอฟริกาว่า เกิดจากการแลกเปลี่ยนผู้หญิงระหว่างกลุ่มหรือระหว่างชนเผ่า อย่างไรก็ตาม การแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องของชาวกัมพูชา ยังไม่มีความชัดเจนและยังไม่พบการศึกษาในประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นที่ยอมรับ

ในระบบความเชื่อผีบรรพชน (Ancestor) ของชนเผ่ากัมพูชา คือการนับถือคำสั่งสอนของเจ้จ้อง เช่น ในจารีตของการแต่งงาน ชนเผ่ากัมพูชาได้ถือปฏิบัติตามคำบอกกล่าวที่ว่า “ริต นำมะ สิ้นตะนำยาง” ริตนำมะ หมายถึง จารีตในการแต่งงานนั้น ให้ถือตามแม่ของฝ่ายหญิง เริ่มจากรูปแบบของพิธีกรรมในการแต่งงานรวมถึงสินสอดต่างๆ ของฝ่ายสาวนั้น ต้องได้เท่ากับที่แม่ของฝ่ายหญิงเคยได้รับ ซึ่งฝ่ายชายต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วน สิ้นตะนำยาง หมายถึง ลูกทุกคนที่เกิดมาต้องนับถือผีตระกูลฝ่ายพ่อ คือ การสืบสิ้นตะเหมือนกับพ่อ สิ้นตะนั้นจะติดตัวตลอดชีวิต แม้ว่าผู้หญิงที่แต่งงานไปก็ยังคงถือสิ้นตะเดิม แต่การถือผีหรือความเชื่อนั้นต้องตามสามี ในกรณีการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมนั้น ให้ถือความเชื่อฝ่ายชายเป็นใหญ่ ตัวอย่างเช่น ผู้ชายกัมพูชาแต่งงานกับผู้หญิงลาว ฝ่ายหญิงต้องละความเชื่อตัวเองแล้วปฏิบัติตามจารีตของฝ่ายชาย ในทำนองเดียวกัน หากผู้หญิงกัมพูชาแต่งงานกับผู้ชายม้ง ผู้หญิงกัมพูชาก็ต้องถือความเชื่อตามหลักของฝ่ายชายผู้เป็นสามี

ส่วนสังคมของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูนั้น มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว เช่นเดียวกับชาวกัมพูชา แต่อาจจะแตกต่างกันในกรณีที่ผู้ชายมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เก็บสี่คน ซึ่งถือว่าเป็นครอบครัวกึ่งขยาย อย่างไรก็ตาม คำเรียกญาติของชาวมุสลิมมิได้แสดงคำแยกเพศอย่างชัดเจนเหมือนกับภาษาลาว แต่คล้ายกับภาษากัมพูชาบางคำเช่น คำว่า ตาย แสม เช่นเดียวกับคำว่า กาเกาะ อีปา อาอะอะ อีปา ในภาษามลายู แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคำเรียกญาติที่ไม่แยกเพศในภาษามลายูนั้นปรากฏอยู่ในชุดคำเรียกญาติที่สัมพันธ์ทางการแต่งงาน (ฝ่าย

ดอง) คำเรียกญาติทั้ง 20 คำ มิได้แสดงความสัมพันธ์ทางการแต่งงานหรือทางสายเลือดอย่างชัดเจน เนื่องจากในสังคมมุสลิมมีการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้อง (cross cousin marriage) และการที่ไม่มีการจัดลำดับชั้น ในคำเรียกญาติที่อยู่ในชุดชั่วอายุเดียวกันของพ่อหรือแม่ จึงทำให้คำเรียกญาติในภาษามลายูมีคำเรียกญาติที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับภาษาลาวและภาษากัมพู แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นตัวชี้วัดว่าสังคมของชาวมุสลิมมีสมาชิกมากน้อยไปกว่าสังคมของชาวกัมพูหรือสังคมนลาวแต่ประการใด หากแต่สะท้อนภาพของสังคมที่มีวงจำกัดและ เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มมากกว่าความสัมพันธ์แบบข้ามวัฒนธรรมโดยการ แต่งงานข้ามวัฒนธรรม (cross culture marriage) เนื่องจากมีระบบความเชื่อทางศาสนา กำกับอยู่ อย่างไรก็ตาม การแต่งงานภายในกลุ่มชาวมุสลิมเองถือว่ามีผลต่อการรักษาภาษา ของตัวเองมิให้สูญหายไป หรือหากมีการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ภาษาก็เป็นการเปลี่ยนแปลง แบบค่อยเป็นค่อยไป (สุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2549)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องอาจมีหลายสาเหตุ แต่ผู้เขียนเห็นว่า สาเหตุหลักๆ ได้แก่หลักความเชื่อทางศาสนาอิสลาม มีการกำหนดหลักความเชื่อทางศาสนา อิสลามในการเลือกคู่ครอง 4 ข้อหลัก เรียงลำดับความสำคัญได้แก่

- (1) *อาคามอ* หมายถึง เป็นคนในศาสนาอิสลามหรือเป็นคนที่มีความรู้เกี่ยวกับศาสนา อิสลาม
- (2) *กือตุโรแน* หมายถึง ฐานะทางสังคม เช่นครอบครัว เชื้อสาย วงศ์ตระกูลต้อง เหมาะสมกัน
- (3) *กือจาเตะแก* หมายถึง ความสวยงาม รูปร่างหน้าตาควรเหมาะสมกันพอดีกัน
- (4) *เอโกโนมี* หมายถึง มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงเหมาะสมกัน

ข้อแรกเกี่ยวกับศาสนาเป็นข้อที่มีความสำคัญที่สุดมาเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นเรื่องเชื้อสาย ครอบครัว รูปร่างหน้าตา และฐานะทางเศรษฐกิจ ส่วนในมุมมองของผู้ใหญ่ จะให้ความสำคัญเพิ่มเติมนอกจากสี่ข้อนี้ในการพิจารณา *บูกัน เกอตุลุนัน ซินา* โดยจะไม่เลือก ลูกที่เกิดจากการตั้งท้องก่อนแต่งงานของพ่อแม่ เพราะเป็นการกระทำที่ผิดประเพณีต่อหลัก ความเชื่อทางศาสนา ซึ่งถือว่า *ฮาร*

ในปัจจุบัน ชาวไทยมุสลิมอธิบายกรณีการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องด้วยเหตุผล ทางเศรษฐกิจ และความต้องการคงไว้ซึ่งสายเลือดในเครือญาติหรือตระกูลที่อยู่ในชนชั้นสูง (ผู้มีตำแหน่งทางศาสนา) มิให้ปะปนกับชนชั้นที่ต่ำกว่า เพื่อรักษาการถ่ายทอดฐานอำนาจ ดังกล่าวสู่รุ่นลูกต่อไป การแต่งงานเช่นนี้เป็นการตกลงกันระหว่างผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายแต่โดย ลำพัง ดังนั้น การแต่งงานในลักษณะเช่นนี้ นับวันยังจะถูกปฏิบัติเสริมมากขึ้นจากหนุ่มสาวไทย มุสลิมที่ต้องการความเป็นอิสระในการตัดสินใจเลือกคู่ครองด้วยตนเอง

ที่มาอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องคือเรื่องเล่าที่ว่า

“เกิดจากการที่ โตะเยะซ และ โตะแวน นำหลานสาว และหลานชาย ซึ่งเป็นลูกของลูกตัวเองสองคน มาเลี้ยงด้วยกันจนเติบโต แต่ตามหลักศาสนาอิสลามไม่อนุญาตให้ผู้หญิงและผู้ชายที่มีเชื้อพี่น้องพ่อแม่เดียวกัน อยู่ใกล้ชิดกัน โตะเยะซ และ โตะแวน เลยให้ทั้งสองแต่งงานกัน” โดยตีความจากเรื่องเล่าดังกล่าวและปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการประนีประนอมกันระหว่างวัฒนธรรม กับความเชื่อทางศาสนาเพื่อปรับตัววัฒนธรรมและศาสนาให้สอดคล้องกันและกัน ดังนั้น แนวทางการปฏิบัติในวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่นับถือศาสนาอิสลามจึงเป็นการกลมกลืนกันระหว่างบทบัญญัติทางศาสนาอิสลามและจากวัฒนธรรมประเพณีจนแยกไม่ออกว่าส่วนใดมาจากบทบัญญัติทางศาสนาอิสลามและส่วนใดมาจากวัฒนธรรมประเพณี (สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท, 2551)

3.2 คำเรียกญาติ: บทบาทและสถานภาพทางสังคม

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบของคำเรียกญาติทั้งสามภาษา ผู้เขียนพบว่า คำเรียกญาติมีนัยสำคัญทางความหมายในตัวของมันเอง และเมื่อนำมาเปรียบเทียบชุดคำในแต่ละภาษา ผู้เขียนจึงสังเกตเห็นความแตกต่าง ซึ่งสะท้อนวิถีคิดและการให้คุณค่า ตำแหน่ง และบทบาทของผู้คนในสังคมผ่านระบบเครือญาติ

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วว่าคำเรียกญาติในภาษาลาวมีความโดดเด่นตรงที่มีการแยกคำเรียกญาติสำหรับเพศหญิงและเพศชายไว้ก่อนข้างชัดเจน แต่คำเรียกญาติในภาษาลาวที่มีการให้คุณค่า และถูกนำไปใช้เชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆ ทั้งธรรมชาติและสังคม คือคำว่า แม่ อาทิ แม่น้ำ แม่ทัพ แม่พิมพ์ แม่ธรณี ฯลฯ นอกจากนี้ ยังใช้คำว่าแม่เรียกเป็นนามของผู้หญิง คือ แม่ยิง

คำเรียกญาติที่น่าสนใจอีกชุดหนึ่งคือคำว่า ป้า ลุง เป็นคำาบเกี่ยวระหว่างความสัมพันธ์ทางสายเลือด และความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน และอยู่ได้ทั้งฝ่ายแม่และฝ่ายพ่อ ในสังคมลานั้น ถัดจากุ่นพ่อแม่ แม่เฒ่า หรือ ปู่ ย่า แล้ว ผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก บางครั้งอาจจะมากกว่าพ่อแม่ด้วยซ้ำ คือ ลุงและป้า มีบทบาทสำคัญทั้งต่อฝั่งเครือญาติฝ่ายพ่อ และเครือญาติฝ่ายแม่ ถือว่าเป็นผู้อาวุโสและมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขตัดสินปัญหาหรือไกล่เกลี่ยข้อพิพลาตที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในวงเครือญาติ

คำเรียกญาติในภาษากัมพูได้สะท้อนความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัวและความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนกัมพูอย่างมาก เช่นคำว่า ขง มะ และ กอน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง เนื่องจากมีการนำไปใช้ในกลุ่มคนที่เป็นผู้อาวุโส เป็นที่เคารพ อาทิ ขงเต่า มะเต่า ขงเอม มะเอม ขงกุนย์ มะกิ้น ขงอว มะอว ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่มีบทบาทอย่างมากในทางสังคมของชาวกัมพู กลุ่มคนเหล่านี้มีหน้าที่ดูแลสมาชิกในครอบครัวหรือญาติพี่น้องและมีบทบาทในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เป็นผู้

ถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตรวมไปถึงบทบาทในการใกล้เคียงหรือตัดสินใจ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชุมชน

ส่วนคำว่า กอน นอกจากจะมีความหมายว่าลูกแล้ว ยังมีการนำไปใช้กับ คำว่า กอนกาง กอนกุง ซึ่งคำว่า กอนกาง หมายถึง ลูกหรือสมาชิกในครอบครัว และคำว่า กอนกุง หมายถึง ลูกบ้านหรือชาวบ้าน ซึ่งมีนัยของคนที่อยู่ได้ปกครอง

อีกประการหนึ่ง คำเรียกญาติที่แสดงถึงบทบาทการเป็นผู้ปกครองที่กล่าวมาแล้วนั้น มีความแตกต่างในเชิงบทบาททางเพศ โดยดูจากตารางคู่เทียบชุดคำที่ 4 ซึ่งเป็นกลุ่มคำมีองค์ประกอบที่ทำให้คำมีความซับซ้อน เมื่อสังเกตจะเห็นได้ว่าจำนวนคำเรียกญาติของฝ่ายแม่มีน้อยกว่าคำเรียกญาติของฝ่ายพ่อ เนื่องจากสังคมกัมพูชายังเป็นใหญ่และมีบทบาทเป็นผู้นำผู้ชายถือว่าการแต่งงานเอาผู้หญิงมาเป็นภรรยา โดยการจ่ายค่าหัวให้กับพ่อแม่ฝ่ายหญิงแล้วนั้น ถือว่าผู้หญิงได้กลายมาเป็นสมาชิกในตระกูลของตนและถือว่าเป็นสมบัติของตนแล้ว ดังนั้น บทบาททางเพศระหว่างหญิงชายส่วนใหญ่จึงถูกกำหนดโดยผู้อาวุโสของฝ่ายชาย คำเรียกญาติจึงสะท้อนวิถีคิดดังกล่าวของชาวกัมพูชา

สำหรับในสังคมไทยมุสลิม การให้ความสำคัญกับบุคคลภายในครอบครัว โดยพื้นฐานแล้วอาจกล่าวได้ว่า คงไม่แตกต่างไปจากสังคมลาวและสังคมกัมพูชา ที่ให้ความสำคัญกับ เมาะ เปาะ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในครอบครัว แต่นอกเหนือไปจากเมาะ เปาะ แล้ว คำเรียกญาติที่แสดงถึงความแตกต่างไปจากสังคมกัมพูชาและสังคมลาว คือคำว่า เมาะ ซือดรอ และ เปาะ ซือดรอ มิได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างทางอายุที่แสดงถึงความอาวุโสในช่วงอายุเดียวกับพ่อแม่ คำดังกล่าวจึงไม่มีนัยสำคัญที่สะท้อนถึงบทบาททางสังคมที่สำคัญของพี่หรือน้องของพ่อหรือแม่แต่อย่างใดต่อครอบครัวและเครือญาติ แต่คำเรียกญาติที่มีนัยสำคัญกลับเป็นกลุ่มคำเรียกญาติ อาทิ โตะแญ โตะเยาะฮ โตะแฉ คำเหล่านี้มีนัยสำคัญเนื่องจากคำว่า โตะ เป็นภาษามลายู มีความหมายว่า ผู้นำ ผู้มีความรู้ ดังนั้น หากวิเคราะห์จากคำเหล่านี้ เราอาจเห็นภาพคร่าวๆ ว่าสังคมชาวไทยมุสลิมในอดีตก่อนการได้รับอิทธิพลจากศาสนาอิสลามนั้น ผู้ที่มีบทบาทสูงสุดในระบบครอบครัวรวมไปถึงชุมชนคือบุคคลเหล่านี้ แต่ภายหลังการเข้ามาของศาสนา ฐานอำนาจจึงย้ายจากบุคคลเหล่านี้ไปอยู่ที่ผู้ที่มีความรู้ทางศาสนา เช่น โต๊ะอิหม่าม (อิหม่ามเป็นภาษาอาหรับ) โตะ กอตะ โตะ ปีลา ซึ่งแยกความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและผู้นำออกจากกันอย่างเด็ดขาด

ในมุมมองของนักสตรีนิยมแล้ว การปรับเปลี่ยนดังกล่าวส่งผลต่อบทบาททางเพศอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ เนื่องจากก่อนหน้านั้น อย่างน้อยผู้หญิงอาจจะมีบทบาทในการมีส่วนร่วมของความเป็นผู้นำอยู่บ้างไม่มากก็น้อย โตะ บีเค หมายถึง หมอคำแยะ ซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีความรู้ในการทำคลอดเป็นความรู้ท้องถิ่นของผู้หญิง แต่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างดังกล่าวได้ผลักผู้หญิงออกจากบทบาทการมีส่วนร่วมในฐานะผู้นำในพื้นที่ทางศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่แห่ง

ความรู้ (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2548) โดยผู้หญิงมุสลิมแม้จะมีความรู้ในทางศาสนาแต่ไม่มีสิทธิ์ที่จะได้รับตำแหน่ง โต๊ะ โต๊ะ ในทางศาสนา

รูปแบบของความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เคยปรากฏในสังคมของชาวมุสลิมมิได้แตกต่างไปจากรูปแบบที่เกิดขึ้นและสืบเนื่องอยู่ในสังคมลาวปัจจุบัน ลักษณะครอบครัวของคนลาวมีการเปลี่ยนไปเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ด้วยสภาพและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและกระแสความทันสมัยของโลกาภิวัตน์ ซึ่งได้ลดทอนบทบาททางสังคมของบุคคลที่เคยมีบทบาทในระบบเครือญาติลง โดยการเข้ามาแทนที่ของโครงสร้างแบบสังคมเมือง ซึ่งมีตัวแทนได้แก่ นายบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) ตำรวจ เจ้าหน้าที่ด้านกฎหมาย มาทำหน้าที่แทน และในสังคมก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกันคือ เจ้าหน้าที่รัฐได้เข้าไปมีบทบาทในหมู่บ้านและชุมชนมากขึ้น ผู้อาวุโสในชุมชนอาจปรับบทบาทให้เข้ากับหน้าที่ที่รัฐหยิบยื่นให้ โดยอาจมีหน้าที่เป็นทั้งนายบ้านและผู้นำชุมชน ซึ่งยังคงรักษาทบทางเดิมเอาไว้ส่วนหนึ่ง แต่การคงตัวดังกล่าวมีอาจด้านทานกับกระแสต่างๆ จากภายนอกที่จะกระทบเข้ามาสู่สังคมของชาวมุสลิมที่เปื้อนอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน ดังนั้นสังคมมุสลิมในอนาคตอาจจะไม่แตกต่างไปจากสังคมลาวและสังคมมุสลิมอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้

ประการสุดท้าย ที่ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงคือบทบาทของคำเรียกญาติ เมื่อถูกนำมาใช้แสดงบทบาทของคนอื่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นที่อยู่ในสังคมเช่นเป็นเสมือนเครือญาติเดียวกัน เช่น การใช้คำเรียกญาติแทนชื่อหรือใช้เป็นคำนำหน้าชื่อของตัวเองหรือคนอื่น เพื่อใช้เป็นคำเรียกให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกันมากขึ้น ตัวอย่างคำว่า เอื้อย อ้ายน้อง อาจใช้ผสมกับชื่อ เช่น เอื้อยมีรินคำ อ้ายยูเนียน น้องรุสดี กาเกาะเหมย ขงแดง มะกิ้น จันทร เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคำเรียกญาติมิได้จำกัดอยู่กับคนที่ เป็นสมาชิกในครอบครัวเท่านั้น หากยังขยายวงกว้างออกไปใช้ในบริบททางสังคมที่กว้างออกไปอีกด้วย

4. ครอบครัวในมุมมองของนักสตรีนิยม

ประเด็นเกี่ยวกับครอบครัวได้ถูกนำมาเป็นข้อถกเถียงโดยนักสตรีนิยมหลายสำนัก โดยมีจุดยืนและมุมมองที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อโต้แย้งกับแนวคิดแบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) นักสตรีนิยมมองว่าในสังคมที่ชายมีอำนาจสูงสุดครอบครัวถือเป็นหน่วยของสังคมที่สำคัญโดยสัมพันธ์กับพื้นที่และหน้าที่ ดังนี้

4.1 ครอบครัว เป็นพื้นที่อนุญาตให้ผู้หญิงและผู้ชายมีเพศสัมพันธ์กันอย่างถูกต้องตามระบบจารีตและกฎหมายโดยผ่านระบบการแต่งงาน ฉะนั้น การมีเพศสัมพันธ์นอกการแต่งงาน การอยู่กินด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส จึงถือว่าเป็นการแต่งงานนอกกรอบของจารีตประเพณีและกฎหมาย

4.2 ครอบครัวมีหน้าที่ผลิตแรงงาน เกิดจากฐานแนวคิดที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกันทางด้านสรีระ ได้นำไปสู่การกำหนดบทบาทระหว่างเพศที่แตกต่างกัน การแบ่งงานกันทำระหว่างหญิงชายกลายเป็นตัวกำหนดพื้นที่ทำการผลิต (พื้นที่สาธารณะ) สำหรับงานของผู้ชาย และพื้นที่ในบ้าน (พื้นที่ส่วนตัว) สำหรับงานของผู้หญิง งานของผู้ชายถือว่าเป็นงานที่สร้างมูลค่า สร้างรายได้ให้กับครอบครัว ส่วนงานของผู้หญิงคือเป็นแม่บ้าน ให้กำเนิดบุตร และดูแลบุตร ซึ่งเป็นงานที่ทำอยู่กับบ้านที่ไม่สร้างรายได้ จึงทำให้บทบาทของผู้หญิงกลายเป็นรอง ดังนั้น เพื่อได้เปรียบกับแนวคิดในการแบ่งงานที่ถูกกำหนดแบบตายตัว นักสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ (Marxist Feminist) หันมาให้ความสนใจประเด็นครอบครัว โดยมองว่าครอบครัวเปรียบเหมือนกำลังการผลิตที่สำคัญการแต่งงานคือความต้องการผลิตสมาชิกทางสังคมให้เพิ่มมากขึ้น การให้กำเนิดบุตร คือ การผลิตแรงงานที่จำเป็นเพื่อตอบสนองให้กับสังคม แม้ว่าผู้ชายจะเป็นฝ่ายออกไปหาเงินก็ตาม แต่ผู้หญิงก็ต้องรับผิดชอบงานบ้านและดูแลลูก ดังนั้น งานบ้านจะต้องถูกให้คุณค่าเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม นักสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ก็เห็นว่าหน้าที่ของการเลี้ยงลูกไม่ควรตกเป็นหน้าที่ของผู้หญิงเพียงฝ่ายเดียว ผู้ชายควรมีส่วนในการเลี้ยงดูลูก เพราะผู้หญิงควรมีโอกาสที่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านที่ได้รับค่าจ้าง นักสตรีนิยมสายนี้ยังเสนอให้รัฐเป็นผู้รับผิดชอบต่อสวัสดิการของเด็ก เนื่องจากการผลิตแรงงานถือเป็นผลผลิตที่มีเป้าหมายเพื่อส่วนรวมของสังคม หญิงชายควรมีความเสมอภาคกันในการทำงานและเป็นงานที่มีคุณค่าทางสังคมที่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ ไม่มีสิ่งใดอยู่เหนือกว่าอีกสิ่งหนึ่ง (Engle, 1972 อ้างใน Moore, 1990)

4.3 ครอบครัวสร้างความเป็นภรรยาและความเป็นแม่ให้กับผู้หญิง ด้วยแนวคิดที่มองว่าผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกันทางด้านสรีระ สิ่งที่ถูกปฏิเสธมิได้คือผู้หญิงเป็นเพศที่สามารถให้กำเนิดบุตร “ธรรมชาติ” สร้างให้ผู้หญิงต้องเป็นแม่และมีบทบาทเลี้ยงดูลูก ดังนั้น การเคลื่อนไหวของนักสตรีนิยมสายวัฒนธรรมจึงเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อเชิดชูบทบาทความเป็นแม่ เรียกร้องให้สังคมตระหนักถึงบทบาทของผู้หญิงในฐานะ “แม่” ผู้เขียนเห็นว่าบทบาทความเป็นแม่มีความสำคัญอย่างมากในสังคมที่ความต้องการแรงงานมนุษย์มีความจำเป็นสูงสุด ในอดีต ผู้หญิงถูกยกย่องด้วยการให้คุณค่าของความเป็น “แม่” เช่น ในภาษาลาว มักใช้คำว่า แม่น้ำ แม่พิมพ์ แต่การนำผู้หญิงไปผูกติดอยู่กับลักษณะของความเป็นแม่เพียงอย่างเดียวจะไม่สอดคล้องกับบริบทสังคมในปัจจุบันอีกต่อไป เนื่องจากผู้หญิงที่ได้รับการศึกษาและต้องการออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น สามารถพึ่งตนเองทางด้านเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นต้องแต่งงานและมีลูก ผู้หญิงสามารถอยู่ได้โดยปราศจากผู้ชาย

4.4 ครอบครัวเป็นรากฐานแห่งความไม่เท่าเทียม นักสตรีนิยมมองว่าแนวคิดแบบชายเป็นใหญ่มองว่าครอบครัวคือการครอบครอง ผู้ชายถือว่ามีทรัพย์สิน ภรรยาและลูกเป็นทรัพย์สินสมบัติของตนและตนมีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัวมีสิทธิในการครอบครอง

กล่าวโดยสรุป ในมุมมองของนักสตรีนิยมมองว่า ครอบครัวไม่จำเป็นต้องประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก เพียงรูปแบบเดียว ครอบครัวอาจประกอบด้วยแม่กับลูกสาวหรือแม่กับลูกชาย พ่อกับลูกสาวหรือพ่อกับลูกชาย พี่น้องหรือลูกๆ เพียงลำพัง ปู่ย่ากับหลานหรือลุงป้ากับหลาน ฯลฯ การสร้างครอบครัวไม่จำเป็นต้องเป็นความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย ผู้หญิงกับผู้หญิง หรือระหว่างเพศอื่นๆ ไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กันทางสายเลือดหรือการแต่งงาน เช่น คนที่ทำงานด้วยกันเป็นทีมงานหรือกลุ่มที่เคลื่อนไหวโดยมีเป้าหมายเดียวกัน ก็เรียกได้ว่าเป็นครอบครัวอีกแบบหนึ่ง

5. สรุป

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะเครือญาติในภาษาลาว ภาษากัมพูและภาษามลายู ผู้เขียนพบว่าการศึกษาคำเรียกญาติได้สะท้อนให้เห็นวิธีคิดและบทบาทของสมาชิกในครอบครัวและภาพความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในครอบครัวและสังคม โดยพื้นฐานทั้งสามภาษาประกอบขึ้นตามองค์ประกอบหลัก 5 ประการคือ (1) ลักษณะทางเพศ สรีระ (2) การจัดลำดับของความอาวุโส (3) รุ่นอายุ (4) ความสัมพันธ์ทางชีววิทยา และ (5) ความสัมพันธ์ตามเพศที่ให้กำเนิด เช่น พ่อ แม่ และ ลูก แต่ปรากฏมีบางคำที่มีความคาบเกี่ยวกันหรือปฏิเสธบางองค์ประกอบ บางคำขึ้นอยู่กับเพศของผู้พูดและฐานะที่อยู่ในความสัมพันธ์นั้น เช่น พ่อตา แม่นาย พ่อปู่ แม่ย่า (ภาษาลาว) เพล่ มอก (ภาษากัมพู) บางคำไม่แยกเพศ เช่น นาตู ดาย แซม และไม่จัดลำดับความอาวุโส เช่น เปาะ ซือดาร์อ เมาะซือดาร์อ (ภาษามลายู) และ ชงเอม มะเอม (ภาษากัมพู) ในชุดคำเดียวกัน มีหนึ่งในสามภาษานั้นที่ต่างออกไป หรือต่างกันออกไปทั้งสามภาษา ความซับซ้อนของคำเรียกญาติมิได้ขึ้นอยู่กับว่าภาษานั้นมีจำนวนคำเรียกญาติมากหรือน้อย แต่ขึ้นอยู่กับมโนทัศน์ของแต่ละสังคมที่ให้บทบาทและสถานภาพของปัจเจกในแต่ละสังคมนั้นเอง

คำเรียกญาติมีความหมายในตัวที่สะท้อนบทบาทและสถานภาพทางเพศ โดยนักสตรีนิยมมองระบบเครือญาติผ่านหน้าที่ของครอบครัวโดยสัมพันธ์กับพื้นที่ บทบาททางเพศไม่ควรถูกกำหนดเพียงแบบใดแบบหนึ่งที่ตายตัวเท่านั้น เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นักสตรีนิยมเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและความเชื่อ ควรเป็นการปรับเปลี่ยนที่ไร้อคติทางเพศ โดยพยายามชี้ให้เห็นถึงการให้ความหมายใหม่แก่คำว่าครอบครัวมากกว่าความหมายหนึ่งเพียงความหมายเดียว

เอกสารอ้างอิง

- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2548). รายงานเสวนาเรื่อง “ผู้หญิงห้ามเข้า...” จารีตและความเชื่อที่ต้องอธิบาย. กรุงเทพฯ: พีเอ็นพีกรุป. หน้า 17-26.
- สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. (2551). *คู่มือแนะนำภาษามลายูปาดานี*. เอกสารประกอบการปฏิบัติการเรื่อง “สะพานเชื่อมการเรียนรู้ระหว่างภาษาไทยกับภาษาท้องถิ่น”. ระหว่างวันที่ 27-28 กันยายน 2551.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2549). สถานการณ์ทางภาษาในสังคมไทยกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. 25(2), 5-17.
- Fox, R. (1967). *Kinship and marriage and anthropological perspective*. Harmondsworth: Penguin Books.
- Graburn, N. (1971). *Reading in kinship and social structure*. New York: Harper & Row.
- Moore, H. L. (1990). *Feminism and Anthropology*. (2nd ed.). Minneapolis: University of Minnesota press.
- Tong, R. (1989). *Feminist thought: A comprehensive introduction*. London: Routledge.
- Nida, E. A., 1975. *Componential analysis of meaning: An introduction to semantic structures*. Paris: Mouton.

ภาคผนวก

1. องค์ประกอบย่อยของความหมาย (ภาษาลาว 40 คำ)

คำ	องค์ประกอบย่อย	คำ	องค์ประกอบย่อย	คำ	องค์ประกอบย่อย
ม่อน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +4 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	ทวด	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	พ่อ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่
แม่เต่า	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่	ปู่	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	ย่า	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ
พ่อ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	แม่	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่	ลูก	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่
พ่อปู่	1. เพศชาย ego ต้องเป็น เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายสามี	แม่ย่า	1. เพศหญิง แต่ ego ต้อง เป็นเพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายสามี	แม่ นาย	1. เพศหญิง ego ต้องเป็น เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายภรรยา

คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑
พ่อตา	1. เพศชาย แต่ ego ต้องเป็นเพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายเมีย	ลูกเขย	1. เพศชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่	ลูกไก่	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่
เอื้อย	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่	อ้าย	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่	น้องสาว	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่
น้องชาย	1. เพศชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่	อ้ายเขย	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อหรือแม่	เอื้อยไก่	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า (เมื่ออายุน้อยกว่าก็ให้ถือตามสถานะของอ้ายเป็นหลัก) 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่
น้องเขย	1. เพศชาย 2. อายุน้อยกว่า (เมื่ออายุน้อยกว่าก็ให้ถือตามสถานะของน้องสาวเป็นหลัก) 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	น้องไก่	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อหรือแม่	หลาน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1/- 2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่

คำ	องค์ประกอบย่อย	คำ	องค์ประกอบย่อย	คำ	องค์ประกอบย่อย
หลาน	1. เพศชาย	หลาน	1. เพศหญิง	ลุง	1. เพศชาย
เขย	2. อายุน้อยกว่า	ใ้	2. อายุน้อยกว่า		2. อายุมากกว่า ego และ
	3. รุ่นอายุที่ - 1/- 2		3. รุ่นอายุที่-1/-2		มากกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ/
	4. เกี่ยวพันทางการ		4. เกี่ยวพันทางการ		แม่
	แต่งงาน		แต่งงาน		3. รุ่นอายุที่ + 1
	5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่าย		5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่าย		4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/
	พ่อหรือแม่		พ่อหรือแม่		แต่งงาน
					5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/
					แม่
ป้า	1. เพศหญิง	อ้าว	1. เพศชาย	อ้า	1. เพศหญิง
	2. อายุมากกว่า ego และ		2. อายุมากกว่า ego แต่		2. อายุมากกว่า ego แต่
	มากกว่าเมื่อเทียบกับแม่/		น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ		น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ
	พ่อ		3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1
	3. รุ่นอายุที่ + 1		4. เกี่ยวพันทางสายเลือด		4. เกี่ยวพันทางการ
	4. เกี่ยวพันทางการ		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ		แต่งงาน
	แต่งงาน/สายเลือด				5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/				
	พ่อ				
อา	1. เพศหญิง	อ้าว	1. เพศชาย	น้าสาว	1. เพศหญิง
	2. อายุมากกว่า ego แต่	เขย	2. อายุมากกว่า ego แต่		2. อายุมากกว่า ego แต่
	น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ		น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ		น้อยกว่าเมื่อเทียบกับแม่
	3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1
	4. เกี่ยวพันทางสายเลือด		4. เกี่ยวพันทางการ		4. เกี่ยวพันทางสายเลือด
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ		แต่งงาน		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่
			5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ		
น้าเขย	1. เพศชาย	น้า	1. เพศชาย	น้า	1. เพศหญิง
	2. อายุมากกว่า ego แต่	บ่าว	2. อายุมากกว่า ego แต่	น้า	2. อายุมากกว่า ego แต่
	น้อยกว่าเมื่อเทียบกับแม่		น้อยกว่าเมื่อเทียบกับแม่		น้อยกว่าเมื่อเทียบกับแม่
	3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1
	4. เกี่ยวพันทางการ		4. เกี่ยวพันทางสายเลือด		4. เกี่ยวพันทางการ
	แต่งงาน		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่		แต่งงาน
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่				5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่

คำ	องค์ประกอบย่อยๆ	คำ	องค์ประกอบย่อยๆ	คำ	องค์ประกอบย่อยๆ
เหลน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	เหลน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 4 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	ภรรยา	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่
สามี	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่				

2. องค์ประกอบย่อยของความหมาย (ภาษากัมพู 28 คำ)

คำ	องค์ประกอบย่อยๆ	คำ	องค์ประกอบย่อยๆ	คำ	องค์ประกอบย่อยๆ
ตะ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	ยะ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	ตะ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่
ยะ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	ยง	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	มะ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่

คำ	องค์ประกอบย่อย ๑	คำ	องค์ประกอบย่อย ๑	คำ	องค์ประกอบย่อย ๑
ก่อน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	จะ	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/ พ่อ	จะ	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/ พ่อ
จะ	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 4 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/ พ่อ	ตาย	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	เสมอ	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่
กะมุน	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายพ่อ	หรือ อ่า	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายแม่	นิ่ง	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายพ่อ
เชี่ย	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายแม่	ผลั	1. เพศชาย แต่ ego ต้อง เป็นมอก 2. อายุมาก/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	มอก	1. เพศหญิง แต่ ego ต้อง เป็นผลั 2. อายุมาก/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่

คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑
ขงเต๋ว	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า ego และ มากกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	มะเต๋ว	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายพ่อ	มะกีน	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าหรือมากกว่าเมื่อ เทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ
ขงกู่ย	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าหรือมากกว่าเมื่อ เทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายพ่อ	ขงอว	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	มะอว	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายพ่อ
ขงเอม	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าหรือมากกว่าเมื่อ เทียบกับแม่ 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/ การแต่งงาน 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/ นับญาติทางฝ่ายแม่	มะเอม	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าหรือมากกว่าเมื่อ เทียบกับแม่ 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. นับญาติทางฝ่ายแม่/ สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่	กิม บระ	1. เพศหญิง 2. อายุ น้อย 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายพ่อ
เกละ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายแม่				

3. องค์ประกอบย่อยของความหมาย (ภาษามลายู 20 คำ)

คำ	องค์ประกอบย่อย-1	คำ	องค์ประกอบย่อย-1	คำ	องค์ประกอบย่อย-1
โตะ	1. เพศหญิง/ชาย	โตะ	1. เพศชาย	โตะ	1. เพศหญิง
ญ	2. อายุมากกว่า	เยะฮ	2. อายุมากกว่า	แเว	2. อายุมากกว่า
	3. รุ่นอายุที่ +3		3. รุ่นอายุที่ +2		3. รุ่นอายุที่ +2
	4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง		4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง		4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่
เมาะ	1. เพศหญิง	เปาะ	1. เพศชาย	อา	1. เพศหญิง/ชาย
ซื่อดา	2. อายุมากกว่า ego แต่	ซื่อดา	2. อายุมากกว่า ego แต่	เมาะ	2. อายุต่ำกว่า
รือ	น้อยกว่า/มากกว่าเมื่อเทียบกับแม่	รือ	น้อยกว่า/มากกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ	ซื่อดา	3. รุ่นอายุที่ - 1
	3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1	รือ	4. เกี่ยวพันทางสายเลือด
	4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/การแต่งงาน		4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/การแต่งงาน		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่		
ซื่อปู	1. เพศหญิง/ชาย	อาเบ	1. เพศชาย	กาเกาะ	1. เพศหญิง
	2. อายุมากกว่า/เท่ากัน/น้อยกว่า		2. อายุมากกว่า		2. อายุมากกว่า
	3. รุ่นอายุที่ 0		3. รุ่นอายุที่ 0		3. รุ่นอายุที่ 0
	4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/การแต่งงาน		4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง		4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่
อาเคะ	1. เพศชาย/หญิง	กาเกาะ	1. เพศชาย/หญิง	อาเคะ	1. เพศชาย/หญิง
	2. อายุต่ำกว่า	อีปา	2. อายุมากกว่า/น้อยกว่า	อีปา	2. อายุต่ำกว่า
	3. รุ่นอายุที่ 0		3. รุ่นอายุที่ 0		3. รุ่นอายุที่ 0
	4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง		4. เกี่ยวพันทางการแต่งงานหรืออาจเกี่ยวพันทางสายเลือดด้วย		4. เกี่ยวพันทางการแต่งงานหรืออาจเกี่ยวพันทางสายเลือดด้วย
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่		5. ไม่/สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่		5. ไม่/สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่

คำ	องค์ประกอบย่อยฯ	คำ	องค์ประกอบย่อยฯ	คำ	องค์ประกอบย่อยฯ
ลาเกี	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงานหรืออาจเกี่ยว พันทางสายเลือดด้วย 5. ไม่/สืบเชื้อสายทางฝ่าย พ่อ/แม่	บี๋นิง	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า/มากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงานหรืออาจเกี่ยว พันทางสายเลือดด้วย 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	เมาะ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่
เปาะ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	อา เนาะ	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	จูจู	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่
จีเจาะ	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	นาตู	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงานหรืออาจเกี่ยว พันทางสายเลือดด้วย 5. ไม่/สืบเชื้อสายทางฝ่าย พ่อ/แม่		